

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Оцінка якості освітньої програми, викладання освітніх компонентів та
освітнього середовища НФаУ»
(освітньо-професійна програма «Клінічна фармація»,
ступінь вищої освіти – магістр)

У грудні 2023 року з метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю викладання освітніх компонентів, якістю освітньої програми та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Клінічна фармація» (ступінь вищої освіти – магістр).

В опитуванні взяли участь 61 здобувач вищої освіти (89,7%, N=68), з них: 39,3% здобувають освіту за денною формою, 60,7% – за заочною. Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано висловити свою думку щодо якості викладання освітніх компонентів, що вони вивчали в осінньому семестрі 2023-24 н.р.. З кожної освітньої компоненти респондентом заповнювалась окрема анкета. У межах опитування було оцінено якість викладання 33 компонент:

1. Анатомія людини та основи гістології	10. Клінічна фармація та фармацевтична опіка
2. Біологічна хімія	11. Клінічне вивчення лікарських засобів
3. Біофізика, фізичні методи аналізу	12. Косметичні засоби аптечного асортименту
4. Вступ до фаху	13. Латинська мова та медична термінологія
5. Загальна та неорганічна хімія	14. Медична біологія, паразитологія та генетика
6. Історія світової та української культури	
7. Клінічна біохімія	
8. Клінічна фармакологія	
9. Клінічна фармація в кардіології	

15. Методологія та логіка наукових досліджень	25. Українська мова за професійним спрямуванням
16. Мікробіологія з основами імунології	26. Фармакогнозія
17. Організація та економіка фармації	27. Фармакоекономіка
18. Основи клінічної медицини	28. Фармакологія
19. Основи медичної стандартизації	29. Фармакотерапія з фармакокінетикою
20. Правознавство та медичне законодавство	30. Фармацевтична хімія
21. Соціальна фармація	31. Фармацевтичний менеджмент та маркетинг
22. Технологія лікарських засобів (АТЛ)	32. Фізична та колоїдна хімія
23. Технологія лікарських засобів (ПТЛЗ)	33. Фізичне виховання
24. Удосконалення технології ліків	

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

Згідно результатів опитування респонденти вважають, що освітня програма, за якою вони навчаються, її зміст цілі та результати навчання *скоріше відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності* (середній показник – 4,1 за п'ятибальною шкалою). Також, на думку опитаних, навчання за освітньою програмою в цілому *скоріше сприяє розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 4,25 за п'ятибальною шкалою. Переважна більшість опитаних (88,3%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме можливості легко отримати роботу* після закінчення університету.

Здобувачі вищої освіти зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: вибір освітніх компонентів вільного вибору за власним інтересом, поєднання навчання і роботи, участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, участь у діяльності органів студентського самоврядування, участь у науково-дослідницькій діяльності, вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт, можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізовувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НФаУ за окремими характеристиками?», %

№	Характеристики	є можливість	не має можливості	важко відповісти
1	Вибирати освітні компоненти вільного вибору за власним інтересом	74,6	10,4	15
2	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	73,6	9,1	17,3
3	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	73,4	9,1	17,5
4	Впливати на більш детальний розгляд теми, в якій зовні зацікавлений, в рамках курсу	73,1	10,4	16,5
5	Брати участь у діяльності органів студентського самоврядування	77,5	13,2	9,3
6	Брати участь у науково-дослідних проєктах, конференціях, конкурсах	69,1	16,7	14,2
7	Впливати на вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт	70,7	14,3	15,0
8	Можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у наукових/освітніх проєктах)	69,7	13,1	17,2
9	Навчатися одночасно за декількома освітніми програмами / у декількох закладах вищої освіти	52,4	22	25,6

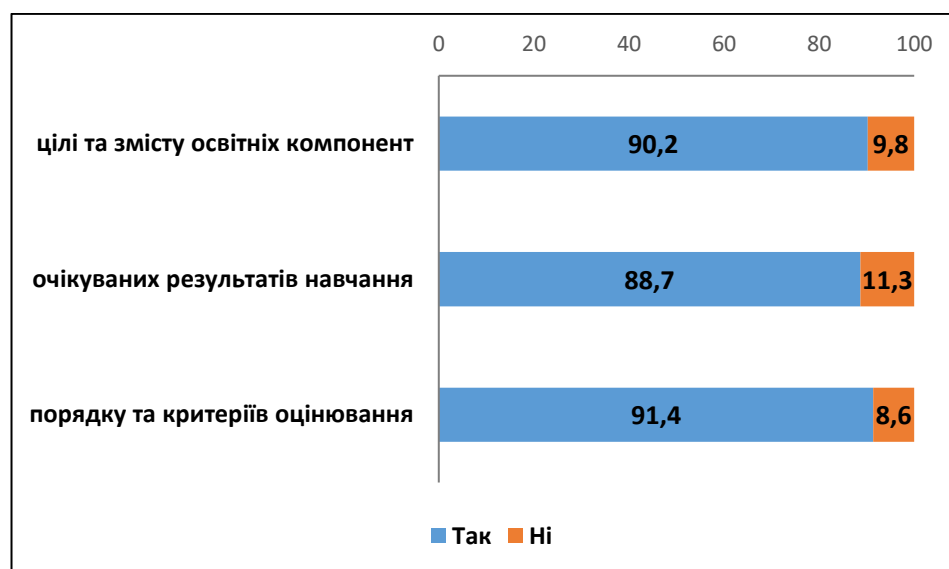
Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

За результатами обробки анкет з оцінки якості викладання освітніх компонент отримані дані, що вказують на те, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонент програми (середній бал 4,13 серед усіх характеристик). У табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

Результати опитування показали, що здобувачам вищої освіти на початку вивчення курсу всіх освітніх компонент було надано необхідну інформацією про ціль та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання (в середньому 90,1% респондентів) – рис. 1.

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою¹)

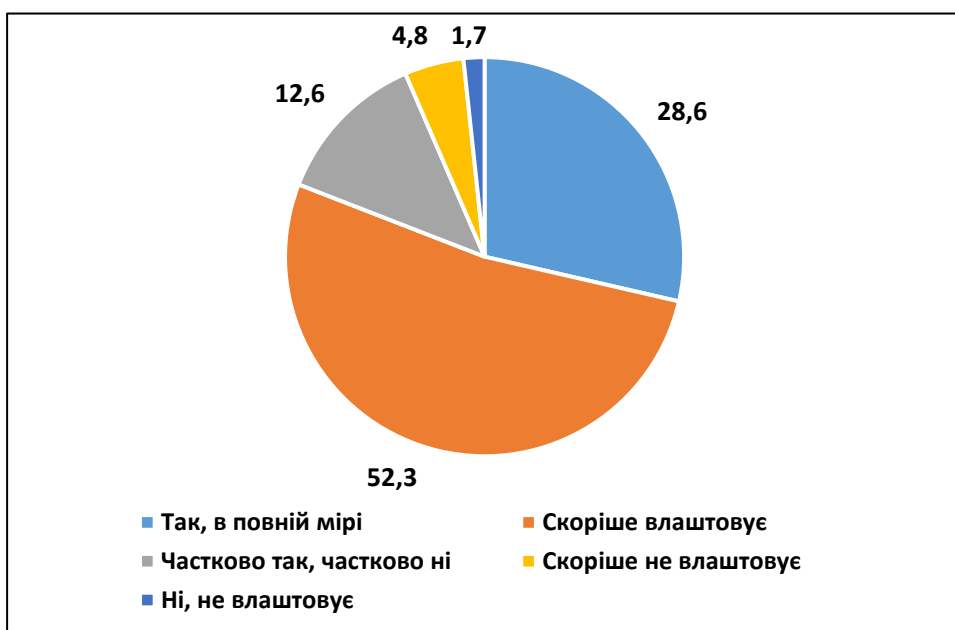
№	Характеристика	Середнє
1	Зміст і структурування навчального матеріалу освітніх компонент	4,26
2	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,22
3	Форми і методи навчання	4,2
4	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,18
5	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,15
6	Визначення часу на засвоєння освітніх компонент (семестр, рік навчання)	4,14
7	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,12
8	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	4,12
9	Форми контролю знань	4,06
10	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонент	4,05
11	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	4,01
Середнє		4,13

Рис. 1. Розподіл відповідей на питання «Чи надавалась Вам на початку вивчення курсів навчальних дисциплін інформація щодо...», %

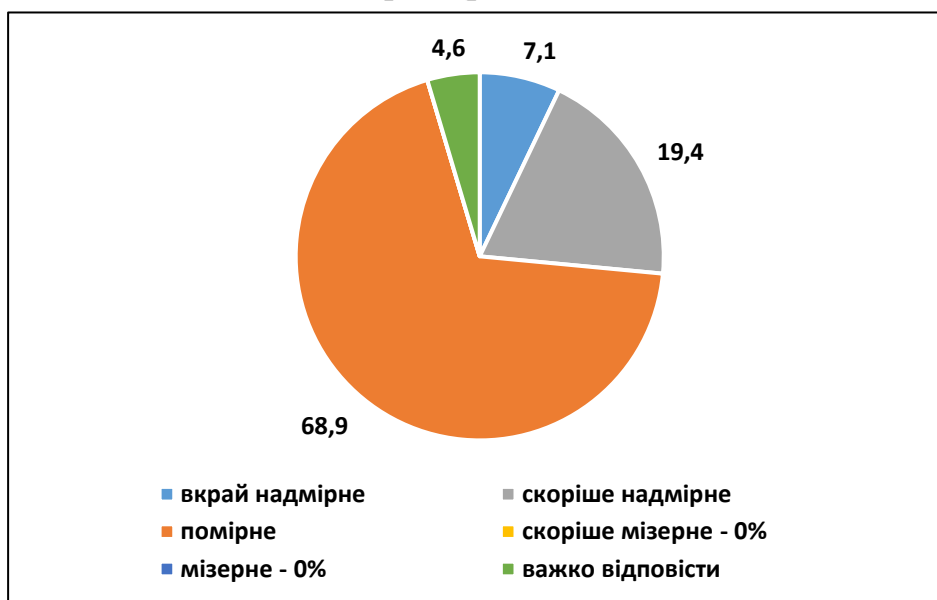
¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

Переважну частину здобувачів вищої освіти (80,9%), що навчаються за освітньою програмою, влаштовує процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір – рис. 2.

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання «Чи влаштовує Вас процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір?», %

Більше ніж 2/3 опитаних здобувачів вищої освіти оцінює *власне навчальне навантаження як помірне* (рис. 3)

Рис. 3. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

Серед учасників опитування 42,5% вже проходили практичну підготовку відповідно до навчального плану. Здобувачі вищої освіти даної

освітньої програми *скоріше задоволені організацією практичної підготовки* (4,08 за п'ятибальною шкалою) та власним *рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики* (4,02).

Результати опитування показали, що, на думку здобувачів вищої освіти, *рівень професійної майстерності викладачів* освітньої програми можна оцінити як вище середнього – середній бал² 4,29 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

№	Характеристика	Середній бал
1	Доброзичливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,41
2	Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,35
3	Вміння застосовувати інноваційні методи викладання, дистанційні технології навчання	4,28
4	Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,23
5	Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітньої компоненти	4,18
Середнє		4,29

Оцінки рівня задоволеності різними аспектами освітнього процесу були доповнені відповідями учасників опитування на відкритті питання анкет оцінки якості викладання освітніх компонент: *«Що найбільше сподобалося під час вивчення освітньої компоненти?»*, *«Що не сподобалося і що можна змінити?»*. У якості позитивних аспектів найчастіше здобувачі вищої освіти зазначають – високий професіоналізм викладачів, зрозумілість і доступність викладення матеріалу, креативний підхід до викладання, актуальність матеріалу, що викладається. Серед пропозицій щодо покращення викладання освітніх компонент найчастіше висловлювалися побажання збільшення кількості практичних занять або можливостей для отримання практичних навичок, зокрема необхідність збільшення кількості годин на практичні заняття для вивчення освітньої компоненти *«Броматологія»*.

² Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень.

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій. Більшість опитаних зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому 80,7% вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даної освітньої програми мають доступ до навчально-методичної літератури, які надає *Наукова бібліотека університету* (скоріше задоволені можливостями доступу – 4,15 за п'ятибальною шкалою).

Більшість здобувачів вищої освіти (86,8%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження в середньому 82,5% здобувачів вищої освіти у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх. Якщо ж порушення мали місце, то найчастіше це списування або дозвіл іншим здобувачам на копіювання власних робіт.

За даними дослідження 32,8% опитаних за час навчання у НФаУ хоча б один раз стикалися з проблемними ситуаціями. Найчастіше проблеми, що виникали, були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям, професійним самовизначенням та труднощі, що були зумовлені актуальними подіями в країні. (табл. 4).

**Проблемні ситуації, з якими стикалися здобувачі вищої освіти за час навчання у
НФаУ, %**

№	Проблемні ситуації	%
1	Труднощі у навчанні, велике навантаження	37,2
2	Складність поєднання навчання в університеті та роботи	35,7
3	Проблеми, пов'язані з особистим життям (сім'я, любов, друзі)	26,2
4	Труднощі у професійному самовизначенні, невпевненість у правильності вибору професії, спеціальності	19
5	Труднощі, що зумовлені воєнним станом, військовими діями в країні, ситуаціями небезпеки	11,9
6	Проблеми соціально-психологічній адаптації до навчання у ЗВО	7,1
7	Конфліктні взаємовідносини з викладачем	7,1
8	Конфлікти, пов'язані з процедурою проведення контрольних заходів або їх результатами	4,1
9	Конфліктні взаємовідносини з деканатом	3,1
10	Конфліктні ситуації в групі або з іншими здобувачами вищої освіти	0
11	Дискримінація (за статтю, національною або расовою приналежністю тощо)	0
12	Сексуальне домагання	0
13	Вимагання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ для допуску, складання заліку або іспиту, покращення успішності	0
14	Корупція, хабарництво	0

Респонденти в цілому скоріше задоволені дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій – 4,06 за п'ятибальною шкалою.

Навчаючись у Національному фармацевтичному університеті, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Згідно результатів опитування здобувачі вищої освіти скоріше задоволені рівнем організаційної та консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, рівнем психологічної, соціальної підтримки та допомоги у працевлаштуванні (табл. 5).

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Середнє
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,15
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,12
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,18
Соціальна підтримка (матеріальна допомога, юридична консультація)	4,02
Підтримка здобувачів вищої освіти у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	4,02

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійної програми «Клінічна фармація» (ступінь вищої освіти – магістр), та освітнім середовищем НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітньої програми, її ціль та очікуванні результати навчання в цілому відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за програмою сприяє розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти скоріше задоволені якістю викладання освітніх компонентів, організацією освітнього процесу та практичної підготовки, професіоналізмом викладачів програми.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами підтримки, що діють в університеті (організаційна, інформаційна, психологічна та інші напрями підтримки). За час навчання у НФаУ найчастіше здобувачі стикалися з

проблемними ситуаціями, які були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям або професійним самовизначенням.

Заступник директора ННПФ
– завідувач НМЛ з
фармацевтичної освіти, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА